

RAPORTUL

Consiliului Centrului de Drept al Avocaților

2023

Consiliul AO CDA a analizat și examinat activitatea entității pentru perioada 02.01.2023-31.12.2023, având la bază principiile și valori:

- Responsabilitate pentru calitatea serviciilor acordate beneficiarilor
- Asigurarea respectării drepturilor beneficiarilor
- Respectarea confidențialității datelor cu caracter personal al beneficiarilor
- Calitatea înaltă și accesibilitatea serviciilor
- Transparență și încredere
- Profesionalismul echipei
- Perfecționarea continuă
- Spirit inovator
- Abilitarea beneficiarilor
- Voluntariat

Activitățile CDA pentru anul 2023 au fost introduse în planurile anuale:

1. Planul calendaristic general al activităților
2. Planul de control al calității serviciilor prestate

Lunar a fost monitorizată realizarea activităților planificate, astfel încât activitățile nerealizate în termenul planificat să fie realizate în perioada lunii următoare.

A.O. „Centrul de Drept al Avocaților” este o asociație obștească neguvernamentală, apolitică, nonprofit, constituită prin libera manifestare a voinței persoanelor asociate, în vederea realizării în comun a scopurilor determinate de Statutul Asociației.

A.O. "Centrul de Drept al Avocaților" (CDA) a fost fondată în anul 1997 și se axează pe interacțiunea/dezvoltarea programelor pentru următorii beneficiari: solicitanți de azil, refugiați, persoane fără acte, apatrizi, apatrizi recunoscuți, străini (rezidenți legali și ilegali), profesioniști din domeniul juridic, autorități publice și mass-media. În baza prevederilor legale, a beneficiarilor identificați și a expertizei existente, CDA desfășoară următoarele activități și servicii de bază: instruire; consiliere juridică; reprezentare în instanțe și intervenții în fața autorităților; cercetare, monitorizare, studii. Viziunea CDA este axată pe trei direcții strategice:

1. Program de sprijin: străinii, solicitanții de azil, refugiații, străini în dificultate, apatrizii și membrii familiilor acestora beneficiază de servicii de asistență juridică de calitate.
2. Programul de monitorizare și advocacy: autoritățile/instituțiile statului asigură respectarea legislației în domeniul azilului, migrației, integrării, cetățeniei, apatridiei, documentației.

3. Dezvoltarea organizatorică a asociației

CDA funcționează în baza următoarelor principii: libertatea de asociere, legalitatea, publicitatea și transparența, drepturile egale ale tuturor membrilor, libera exprimare a opiniei de către toți membrii CDA și accesul acestora la orice informație privind activitatea asociației, autoadministrarea și autogestiunea.

Partenerii principali ai CDA sunt: Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Rețeaua Europeană pentru Apatridie (ENS), Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor de Migrație (ICMPD), Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Oficiul Avocatului Poporului, Institutul Național al Justiției, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Direcțiile de Asistență Socială din toată Moldova.

Principalii donatori: Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Fundația Soros Moldova, OXFAM International, IREX Europe, Rețeaua Europeană pentru Apatridie (ENS).

Organizația are peste 25 de ani de experiență în domeniul migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor din perspectiva drepturilor omului. Pe parcursul acestor ani, CDA și-a menținut și dezvoltat acest segment de activitate, fiind unica asociație juridică din Republica Moldova cu expertiză și experiență în domeniul azilului.

Rezumat

În 2023, CDA a implementat o serie de proiecte:

1. Proiectul "Asistență juridică pentru apatrizi în Republica Moldova", finanțat de Ambasada Statelor Unite ale Americii;
2. Proiectul "Ajutor descentralizat pentru refugiații ucraineni", finanțat de organizația umanitară internațională Oxfam;
3. Proiectul "Statul de drept, drepturile omului și justiția", finanțat de Organizația Internațională a Francofoniei;
4. Proiectul "Consolidarea accesului la justiție prin abilitarea refugiaților moldoveni cu cunoștințe juridice", finanțat de Suedia prin intermediul Programului Global PNUD privind consolidarea statului de drept, drepturilor omului, justiției și securității pentru pace și dezvoltare durabilă
5. Proiectul "Promovarea condițiilor de viață adecvate, demne și sigure în Ucraina și Moldova pentru victimele conflictului armat din Ucraina", implementat de HEKS Moldova, cu suportul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA), NACHBAR IN NOT (NiN) Foundation și Diakonie Katastrophenhilfe;

6. Proiectul "Îmbunătățirea condițiilor de viață și a bunăstării persoanelor care fug de criza ucraineană din Moldova", implementat de HEKS/EPER, cu suportul Norwegian Church Aid.

Pe parcursul anului 2023, CDA a oferit suport refugiaților din 8 centre de înscriere cash din Dondușeni, Bălți, Orhei, Ungheni, Căușeni, Cahul, Chișinău și Comrat. CDA a monitorizat frontiera cu Ucraina și România în ceea ce privește dispozițiile legale pentru solicitanții de azil și copiii neînsoțiți.

CDA a oferit consiliere și asistență juridică refugiaților 113853 din Ucraina în centre de cazare a refugiaților și comunități gazdă. Au fost stabilite acorduri de colaborare cu direcțiile locale de asistență socială, primăriile și polițiștii, care contribuie la cea mai bună coordonare a eforturilor.

CDA a abordat 12 cazuri dificile prin litigare strategică la nivel administrativ și judiciar.

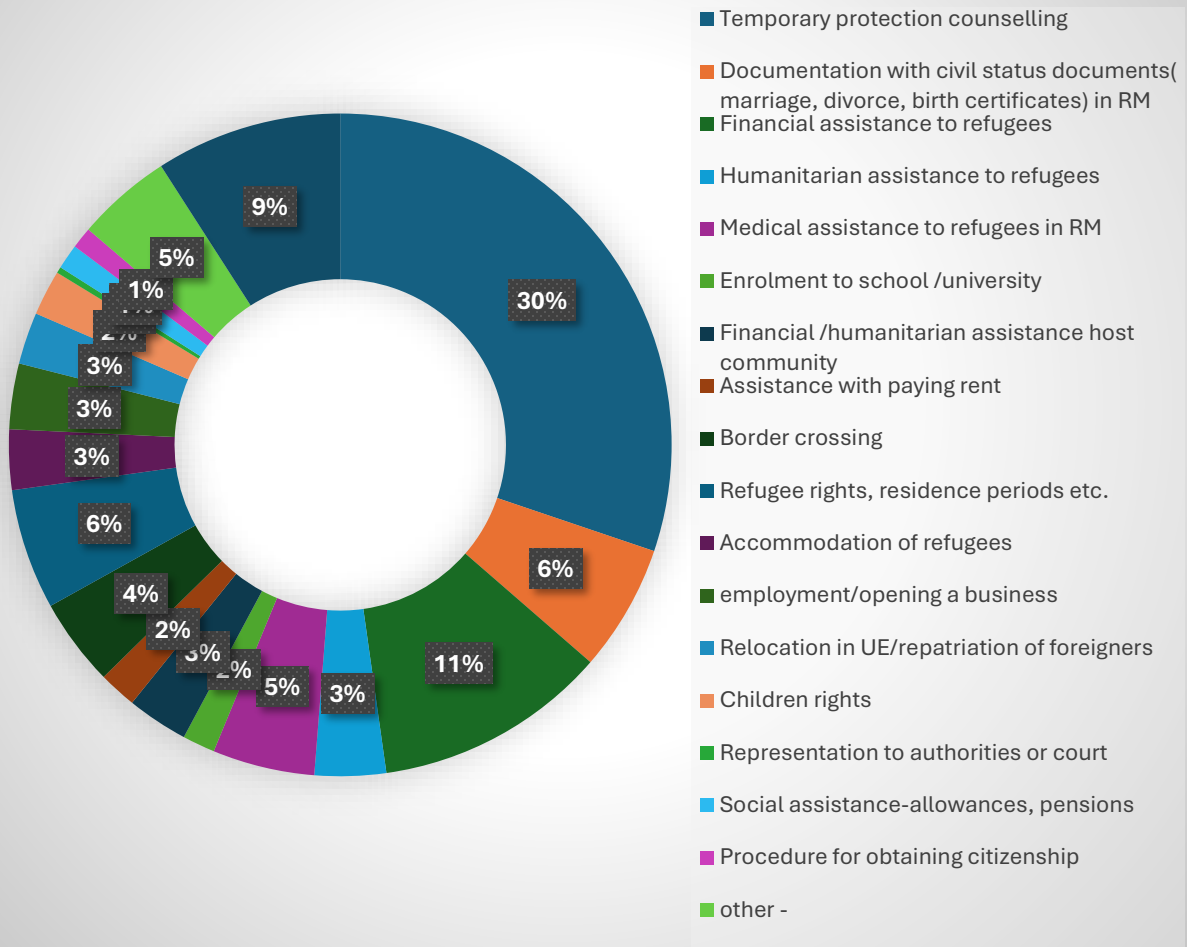
A fost organizată evaluarea anuală a serviciilor prestate de CDA și a fost evaluată rata de satisfacție față de serviciile prestate.

Intervențiile de advocacy ale CDA în colaborare cu autoritățile statului au contribuit la îmbunătățirea situației beneficiarilor de protecție temporară și a apatrizilor din Republica Moldova.

Programul de sprijin

Pe parcursul anului 2023, consilierii juridici CDA au oferit consiliere și asistență juridică persoanelor 113853, cetățenilor ucraineni și țărilor terțe care fug de războiul din Ucraina. Consilierea și asistența juridică a fost disponibilă în toate cele 32 de raioane și regiunea transnistreană pentru toți refugiații, solicitanții de azil, apatrizii, persoanele fără acte și străinii aflați în nevoie.

Totals counsellings

Cu sprijinul autorităților locale, CDA organizează 836 de sesiuni de informare pentru 10300 de refugiați din Ucraina. Au fost organizate 717 sesiuni de informare pentru cei 1564 de angajați ai autorităților locale.

Centru de cazare temporară

Avocații CDA oferă consiliere individuală în Centrul de cazare temporară (TAC) și Centrul de cazare pentru străini (MAC). În total, au fost oferite 369 de servicii de consiliere pentru 154 de rezidenți ai TAC.

24 de vizite de monitorizare a protecției Centrului de Cazare pentru Migranți (MAC), 32 de străini au beneficiat de 69 de sesiuni individuale de consiliere. Pe parcursul anului 2023 au fost plasate 153 de persoane în MAC, dintre care 23 au solicitat azil.

Procedura de stabilire a statutului de refugiat

54 de solicitanți de azil asistați în timpul procedurii RSD. Interviuurile individuale prezintă un interes deosebit, deoarece sunt cu resortisanți ai țărilor a 3-a, de obicei cu cetățenie rusă sau belarusă, dar care au un permis de ședere în UA de mai mulți ani. Persoanele cu hotărâri negative sunt trimise Consiliului Național pentru Asistență Juridică pentru a fi asistate în apel și reprezentare în instanță.

Persoane cu nevoi specifice

CDA a oferit consiliere și asistență juridică pentru 110 persoane cu nevoi specifice, în special vârstnici, persoane cu dizabilități fizice sau mentale. Majoritatea cazurilor se referă la intervenția tardivă a echipei mobile IGM pentru înregistrarea la protecție temporară.

28 de persoane din RAC pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități din Chișinău s-au programat la consulatul UA din Bălți. Toți și-au confirmat statutul în fața autorităților UA.

2 persoane cu dizabilități mintale se află în procedura de stabilire a măsurilor de protecție judiciară (tutela este numită de instanță), hotărârile judecătorești civile moldovenești sunt recunoscute pe teritoriul Ucrainei

Violența bazată pe gen

CDA a asistat 30 de cazuri de violență în bază de gen împotriva copiilor și femeilor. Majoritatea cazurilor de violență au fost exprimate de membrii familiilor lor. În 3 cazuri, victimele au fost asistate să depună cereri în instanță, iar poliția a emis ordonanțe de protecție. În 2 cazuri, victimele au fost copii. De asemenea, aceștia au fost îndrumați către actorii relevanți pentru sprijin specializat. Majoritatea victimelor violenței domestice nu vor să-i declare pe făptași la poliție.

Protecția copilului

2521 copii au fost asistați cu reprezentare juridică pe documentație, 461 copii separați au fost documentați cu protecție temporară cu sprijinul CDA. 532 evaluări ale interesului superior au fost efectuate de personalul Biroului de protecție pentru a evalua situația copiilor separați sau neînsoțiți pe teritoriul Republicii Moldova, precum și pentru a asigura reprezentarea juridică adecvată.

În colaborare cu Ombudsmanul pentru copii a fost organizată o masă rotundă cu tema "Dificultăți în documentarea copiilor în regiunea transnistreană".

Apatridia și cetățenia

Pe parcursul anului 2023, 50 de apatrizi și 64 de persoane au fost asistați în facilitarea procedurii de naturalizare, recunoaștere a cetățeniei sau obținerea statutului de apatrid. 13 persoane au dobândit cetățenia Republicii Moldova.

Programul de monitorizare și advocacy

CDA a elaborat 2 studii: "Studiul implementării protecției temporare acordate pe teritoriul Republicii Moldova persoanelor strămutate din Ucraina" și "Studiul privind capacitatea sistemului național de azil".

În 2023, după ani de intervenții de advocacy ale CDA, au fost introduse garanții legislative pentru a ajuta la prevenirea apatridiei la naștere. Această modificare a Legii cetățeniei extinde posibilitatea pentru copiii născuți în situații în care cetățenia părinților sau statutul de protecție internațională îi pune în pericol, de a dobândi cetățenia Republicii Moldova.

CDA împreună cu UNHCR pledează pentru modificarea hotărârii Guvernului TP cu privire la mai multe aspecte ce țin de excluderea perioadei de absență din țară, extinderea listei persoanelor considerate membri de familie ai beneficiarilor de protecție temporară, extinderea serviciilor medicale pentru beneficiarii de protecție temporară.

Implicarea comunității locale în sprijinirea coeziunii și integrării sociale

În perioada de raportare, CDA a desfășurat 54 de evenimente de coeziune socială în 10 localități din țară. La evenimente au participat refugiați și membri ai comunității locale, cu scopul de a promova coeziunea socială și de a apropia aceste două grupuri.

Consolidarea capacităților autorităților districtuale cu privire la drepturile refugiaților și legislația națională în materie de azil

În perioada de raportare, CDA a desfășurat 25 de instruiri pentru 670 de asistenți sociali pe teme precum "Procedurile de azil în Republica Moldova", "Reprezentantul legal și tutorele legal al copiilor strămutați din Ucraina și rolul personalului de protecție socială și al autorităților tutelare".

1 instruire privind procedura de determinare a statutului de refugiat a fost organizată pentru 12 angajați ai Inspectoratului General pentru Migrație.

În colaborare cu Institutul Național al Justiției, CDA a oferit instruire pentru 25 de judecători și avocați din întreaga țară pe subiecte precum procedura de determinare a statutului refugiaților, procedura de determinare a statutului de apatrid, discursul de ură și infracțiunile bazate pe discriminarea față de refugiați.

Consolidarea capacităților consilierilor juridici CDA cu privire la cadrele internaționale și juridice aplicabile refugiaților, drepturilor refugiaților și procedurilor de azil

În perioada de raportare, CDA a desfășurat 4 sesiuni de consolidare a capacităților pentru avocații CDA pe subiecte precum "Rolul avocaților în procedura de examinare a cererii de azil", "Procedurile de azil în Republica Moldova", "Reprezentantul legal și tutorele legal al copiilor strămutați din Ucraina și rolul personalului sistemului de protecție socială și al autorităților tutelare". Sesiunile au fost susținute de specialiști în domeniul drepturilor copilului și sistemului de azil pentru 84 de avocați.

CDA a elaborat și diseminat 4 ghiduri, 3 pliante, 3 afișe, a produs și promovat 19 spoturi video pe teme precum drepturile refugiaților, solicitanților de azil, beneficiarilor de protecție internațională și temporară, apatrizilor sau străinilor, prevenirea violenței în bază de gen și a traficului de ființe umane.

Activitatea financiară

Informațiile privind sursele de finanțare ale AO Centrul de Drept al Avocaților, precum și datele despre folosirea mijloacelor financiare aferente proiectelor/programeelor și altor misiuni speciale realizate în perioada 2023 sunt prezentate în tabelul următor:

Nr. crt.	Finanțatorul	Țara/Sediul finanțatorului	Acronimul proiectului/nr. grantului	Perioada implementării proiectului	Bugetul total al proiectului (lei)	Mijloace utilizate pentru scopurile proiectului (lei)
1.	L'Organisation internationale de la Francophonie Proiect ”Proiect de creare a unui centru de formare pentru drepturile la îngrijire și sprijin legal al migranților, refugiaților și apatrizilor din Moldova”	Franța	FR	01.11.22-30.11.23	759329	759329
2.	OXFAM GB Proiect ” Sprijin de protecție descentralizat pentru refugiații ucraineni”	Marea Britanie	MOLA 25	01.04.22-31.08.23	6310920	6310920
3.	HEKS HIFSWERK DER EVANGEL KIRCHEN SCHWEIZ	Elveția	934330	01.03.23-31.08.23	1466531	1466531

	Proiect ”Promovarea unor condiții de viață adecvate, demne și sigure în rândul victimelor conflictului armat”					
4.	HEKS HIFSWERK DER EVANGEL KIRCHEN SCHWEIZ Proiect ”Îmbunătățirea condițiilor de viață și a bunăstării persoanelor care fug de criza ucraineană din Moldova”	Elveția	934331	01.09.23-31.12.23	2126565	2126565
5.	US DEPT OF STATE GFSC Proiect ”Asistență juridică pentru apatrizii din Moldova”	SUA	0348-0004	01.02.23-30.09.23	465399	465399
6.	THE SIGRID RAUSING TRUST Grant pentru sprijin de urgență	SUA	TSRT	21.03.22-30.09.23	1793185	1793185
7.	UNHCR Proiect ”Accesul la teritoriu facilitat și consolidarea capacității autorităților”	Elveția	MDA01/2023/095	01.01.23-31.12.23	44897390	44370017
8.	UNDP Moldova Proiect ” Îmbunătățirea accesului la justiție pentru a trăi în demnitate”	Moldova	01000247	01.06.23-31.05.24	3520891	3520891
9.	MF Trezoreria de Stat Desemnare 2%	Moldova		2023	10172	0

10.	Surse de autofinanțare			2023	382069	0
	Venituri din prestarea serviciilor					

Toate proiectele au fost orientate pentru consilierea juridică a refugiaților din Ucraina și alte state, a asistenței persoanelor vulnerabile în procedura de azil, consiliere juridică la Centrul de cazare pentru refugiați și la punctele de trecere a frontierei de stat, identificarea cazurilor de litigare strategică pentru a aborda probleme sistemice privind discriminarea, securitatea națională, reîntregirea familiei și problemele legate de integrare, studii de caz.

Veniturile din activitatea economică reprezintă sumele încasate din servicii juridice, servicii de consultanță, servicii de instruire în domeniul legislației pentru refugiați.

Consiliul CDA califică activitatea entității cu calificativul satisfăcător. Activitatea organizației urmează a fi supravegheată de Consiliu cu evaluarea activității la necesitate, dar nu mai rar de odată în an.

Membrii Consiliului:

1. Buzu Nicolae _____
2. Casian Ion _____
3. Cujbă Victor _____